

Đất nước đã mở đầu kế hoạch 5 năm 1996-2000 với nhiều thành tựu quan trọng: GDP tăng 9,5%; giá trị sản xuất nông lâm ngư nghiệp tăng 4,8%; sản lượng lương thực đạt 29 triệu tấn; xuất khẩu được 3 triệu tấn gạo; giá trị sản xuất công nghiệp tăng 14,1%, dịch vụ tăng 12%; lạm phát ở mức thấp 4,5%; vốn đầu tư nước ngoài tăng mạnh: 8,81 tỉ USD; đã giải ngân được 900 triệu USD vốn ODA.

Tuy vậy, nhìn lại tình hình kinh tế năm 1996, chúng ta nhận thấy vẫn còn nhiều vấn đề cần quan tâm xử lý như: khả năng cạnh tranh của nền sản xuất trong nước còn rất hạn chế; tiến trình cổ phần hóa các doanh nghiệp nhà nước chưa có những bước ngoặt đáng kể; hoạt động ngân hàng còn nhiều tồn tại; thâm hụt cán cân thương mại; có hiện tượng thiếu phát; các tệ nạn xã hội và tình trạng buồn lậu, tham nhũng còn phổ biến. Như thường lệ, *Phát triển Kinh tế* xin điểm qua 10 sự kiện kinh tế nổi bật trong năm 1996.

VIỆT NAM 10 SỰ KIỆN KINH TẾ NỔI BẬT NĂM 1996

1. ĐẠI HỘI LẦN THỨ 8 ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM

Đại hội diễn ra vào cuối tháng 6.1996, tổng kết 10 năm đổi mới và khẳng định nước ta đã ra khỏi cuộc khủng hoảng kinh tế-xã hội nghiêm trọng và kéo dài hơn 15 năm. Đại hội đã đề ra những mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ và các giải pháp cho các vấn đề kinh tế-xã hội giai đoạn 1996-2000 và đến năm 2020, nhằm đưa Việt Nam trở thành một nước công nghiệp vào năm 2020, với GDP tăng từ 8 đến 10 lần so năm 1990.

2. CHỈ SỐ LẠM PHÁT THẤP NHẤT

Chỉ số lạm phát của cả nước năm 1996 là 4,5%. Đây là mức lạm phát thấp nhất kể từ năm 1991 là năm nền kinh tế Việt Nam bắt đầu đạt mức tăng trưởng cao, bình quân trên 8%/năm. Mức lạm phát chỉ xấp xỉ một nửa chỉ tiêu Quốc hội đề ra cho năm 1996. Tuy nhiên tình trạng giảm phát liên tục trong 4 tháng 5, 6, 7 và 8.1996 đã để lại những ảnh hưởng bất lợi trong sản xuất kinh doanh. Nền kinh tế nước ta đang phát triển với mức độ tăng trưởng cao, do đó việc duy trì chỉ số lạm phát khoảng 10% có thể là điều kiện thích hợp kích thích tăng trưởng kinh tế.

3. LÃI SUẤT GIẢM MẠNH, NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI Ứ ĐỘNG VỐN

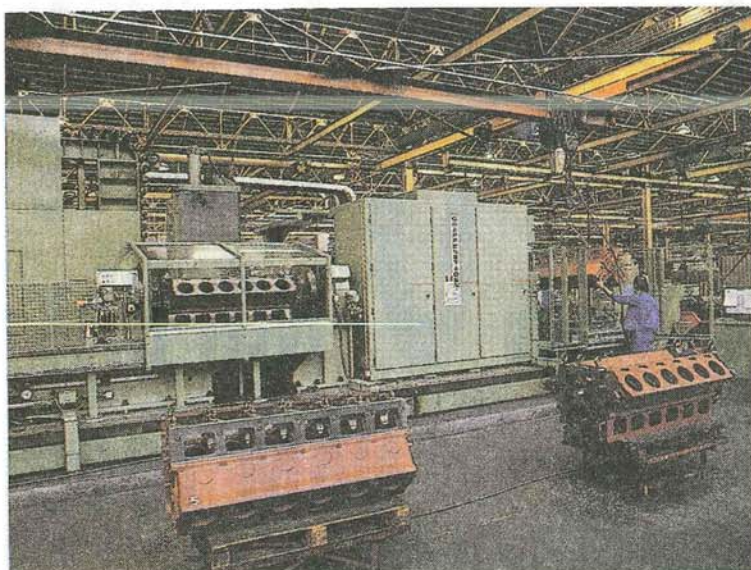
Lần đầu tiên trong một năm, Ngân hàng Nhà nước đã 4 lần giảm trần lãi suất cho vay, kéo theo việc giảm lãi suất tiền gửi (tháng 1, 7, 9 và 10.1996, tổng cộng giảm khoảng 10%). Tuy nhiên, những biện pháp này vẫn không tác động mạnh đến các doanh nghiệp, vì họ thiếu vốn vay trung hạn, dài hạn và các ngân hàng không đáp ứng được nhu cầu này. Lãi suất liên tục giảm nhưng lượng tiền gửi ở các ngân hàng vẫn gia tăng đáng kể. Các điều kiện vay vốn và hạn mức tín dụng được quy định chặt chẽ cũng dẫn đến những khó khăn về đầu ra cho không ít ngân hàng thương mại. Ngoài ra việc quản lý lỏng lẻo đối với các doanh nghiệp vay vốn nước ngoài dưới hình thức mua hàng trả chậm cũng là nguyên nhân quan trọng góp phần làm ứ đọng vốn trong các ngân hàng.

4. XUẤT KHẨU GẠO ĐẠT MỨC KỶ LỤC

Năm 1996 cả nước đã xuất khẩu được 3 triệu tấn gạo, tăng 1 triệu tấn so năm 1995. Đây là mức xuất khẩu gạo cao nhất từ trước đến nay mặc dù năm nay thiên tai liên tiếp xảy ra. Sản lượng quy thóc đạt 29 triệu tấn, tăng 1,5 triệu tấn so năm 1995. Mức tăng trưởng nông nghiệp vẫn đạt 4% như các năm trước. Tuy được mùa nhưng giá lúa, cà phê, mía lại không ổn định, có lúc giảm thấp gây nhiều khó khăn, bất lợi cho nông dân.

5. CHUYỂN BIẾN RÕ NÉT TRONG CƠ CẤU ĐẦU TƯ NƯỚC NGOÀI

Trong những năm trước, đa số các dự án đầu tư nước ngoài có quy mô lớn được cấp phép đều thuộc lĩnh vực bất động sản. Năm 1996 đã có sự chuyển biến rõ nét trong cơ cấu ngành nghề của các dự án đầu tư nước ngoài. Hàng loạt dự án công nghiệp và hạ tầng cơ sở lớn được cấp phép như dự án xây dựng cảng quốc tế Vũng Tàu (Sao Mai- Bến Đình) trị giá đến 637 triệu USD. Đặc biệt ngày 30.12.1996, Bộ kế hoạch và đầu tư đã cấp phép đầu tư cho 2 dự án phát triển cơ sở hạ tầng với tổng vốn đầu tư là 3,1 tỉ USD. Với hai dự án này, tổng vốn đăng ký đầu tư nước ngoài tại VN năm 1996 lên đến 8,57 tỉ USD, cộng với các dự án xin tăng vốn, năm 1996 có 8,81 tỉ USD vốn

dầu tư nước ngoài được cam kết, tăng hơn 1,95 tỉ USD so năm 1995. Đến cuối năm 1996, Việt Nam đã có 1.792 dự án đầu tư nước ngoài với tổng vốn cam kết đạt 28,4 tỉ USD.

6. THIẾT HẠI NẶNG NỀ DO THIÊN TAI

Năm 1996 là năm nước ta bị thiên tai nặng nề nhất trong vòng 20 năm qua. Bão, lũ lụt diễn ra, kéo dài trên phạm vi cả nước. Tổng thiệt hại ước tính đến 7.283 tỉ đồng, tương đương 662 triệu USD; 1.200 người chết và 100 người đang còn bị mất tích; 1,6 triệu tấn lương thực bị mất trắng. Thiên tai cũng đặt ra nhiều vấn đề làm mọi người quan tâm như bảo vệ môi trường trong tình hình môi trường Việt Nam đã và đang bị tiếp tục tàn phá; trách nhiệm của các ngành chức năng và những biện pháp hữu hiệu để ngăn chặn và khắc phục kịp thời những mất mát do thiên tai gây ra.

7. BƯỚC TIẾN MỚI CỦA CÔNG NGHỆ THÔNG TIN

Năm 1996 là thời điểm chuyển tiếp của nền công nghệ thông tin (CNTT) từ một ngành khoa học kỹ thuật ứng dụng sang ngành kinh tế kỹ thuật, đồng thời cũng chuyển từ giai đoạn phát triển tự phát sang thời kỳ có định hướng của nhà nước. Lần đầu tiên một hệ thống tổ chức ở tầm mức quốc gia chịu trách nhiệm về phát triển CNTT của cả nước được hình thành, đó là Ban chỉ đạo CNTT quốc gia và các địa phương. Theo thống kê không chính thức, có khoảng 400.000 máy vi tính được sử dụng tại VN. Thị trường máy vi tính là một trong những thị trường có mức tăng trưởng cao nhất (khoảng 40%/năm). Trong năm 1996, có khoảng 100.000 máy vi tính được bán tại VN.

Đến nay cả nước có 4 mạng diện rộng (WAN) thực hiện dịch vụ thư tín điện tử (E-mail) như VAREnet, NetNAM, ToolNet, VietNet được phép nối với mạng Internet qua Úc, Hà Lan và Singapore. Một bước tiến quan trọng nữa là cuối tháng 11.1996, Tổng công ty bưu chính viễn thông đã tổ chức đấu thầu các thiết bị cho hệ thống Internet VN với 2 cổng nối Internet quốc tế, đạt tốc độ 128 Kbps. Như vậy có thể nói Việt Nam đã sẵn sàng bước vào xa lộ thông tin Internet.

8. NGUỒN VỐN TÀI TRỢ ODA GIA TĂNG

Hội nghị nhóm tư vấn tài trợ gồm các nước và các tổ chức quốc tế lần đầu tiên nhóm họp tại VN, đã cam kết sẽ tài trợ cho VN 2,4 tỉ USD, nâng tổng vốn tài trợ phát

triển chính thức (ODA) trong 4 năm qua lên 8,5 tỉ USD. Nhật Bản vẫn là nhà tài trợ lớn nhất với khoản cam kết trên 800 triệu USD, tiếp theo là Ngân hàng thế giới (400-450 triệu USD), Ngân hàng phát triển Á châu (330 triệu USD). Tuy nhiên trong giai đoạn 1993-1995, mức giải ngân nguồn viện trợ ODA còn thấp, chỉ đạt 28%. Năm nay mức giải ngân có thể đạt 900 triệu USD.

9. NHỮNG NGHỊ QUYẾT QUAN TRỌNG VÀ LUẬT ĐẦU TƯ NƯỚC NGOÀI SỬA ĐỔI ĐƯỢC QUỐC HỘI THÔNG QUA

Kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa 9 diễn ra từ 15.10 đến 12.11.1996 đã thông qua các nghị quyết quan trọng như kế hoạch 5 năm 1996-2000, chống tham nhũng, chia và điều chỉnh địa giới hành chính một số tỉnh (nâng số tỉnh thành phố trên cả nước lên 61) và huy động nguồn lực để xây dựng đất nước. Đặc biệt tại kỳ họp này Quốc hội đã thông qua Luật đầu tư nước ngoài sửa đổi, bao gồm 68 điều khoản (so 42 điều của luật cũ), trong đó có 29 điều được sửa đổi và 26 điều hoàn toàn mới. Nhìn chung, bộ luật mới đã cụ thể hoá nhiều điều khoản trước đây ở dạng văn bản dưới luật và tăng cường hơn nữa các yếu tố thuận lợi của môi trường đầu tư như đánh giá của các nhà đầu tư trong và ngoài nước.

10. ĐẨY MẠNH VIỆC PHÁT TRIỂN CƠ SỞ HẠ TẦNG

Nhiều công trình xây dựng cơ sở hạ tầng đã được triển khai mạnh mẽ. Những công trình vốn lớn, có vai trò trọng yếu đối với lưu thông hàng hóa, phát triển kinh tế như quốc lộ 1, quốc lộ 5, đường 18, cao tốc Láng-Hòa Lạc, cao tốc Long Thành-Bà Rịa, cảng Hải Phòng, cảng Sài Gòn được khởi công xây dựng. Đồng thời quyết định xúc tiến dự án khu công nghiệp Dung Quất cũng như cầu Mỹ Thuận đang ở giai đoạn đấu thầu 2 bên bờ sông Tiền sẽ tạo điều kiện phát triển kinh tế cho miền Trung và miền Tây Nam bộ. Sự bùng nổ trong việc xây dựng khu công nghiệp trong cả nước cũng đã dẫn đến những chủ trương mới của Chính phủ nhằm hoàn thiện mô hình tổ chức quản lý khu vực này. Ngoài ra mạng điện thoại cố định của VN đã đạt mức 1,15 triệu máy. Tính đến nay, 750 triệu USD đã được đầu tư cho ngành viễn thông, chủ yếu thông qua các hợp đồng hợp tác kinh doanh. Hiện các tập đoàn viễn thông France Telecom, NTT, Cable and Wireless và Telstra đang đàm phán với VN về các dự án viễn thông với tổng vốn lên tới 1 tỉ USD■